POLITICI ŞI PRACTICI DE APLICARE A SANCŢIUNILOR DE CĂTRE ORGANIZAŢIILE INTERNAŢIONALE ÎN CONTEXTUL PROMOVĂRII PĂCII ŞI SECURITĂŢII GLOBALE: CAZUL FEDERAŢIEI RUSE

Cristiana SPATARI,

studentă, anul III, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a USM

CZU: 327.57:341.638(470) E-mail: cristianaspatari@gmail.com

Lucrarea de licență își propune o analiză amplă, detaliată și multidimensională a politicilor și practicilor de aplicare a sancțiunilor de către organizațiile internaționale în contextul promovării păcii și securității globale, având ca studiu de caz Federația Rusă. Tema abordată se bucură de o relevanță incontestabilă în contextul internațional actual, marcat de conflicte, instabilitate geopolitică și intensificarea tensiunilor între marile puteri ale lumii. După evenimentele din 2014, când Federația Rusă a anexat ilegal Crimeea, și continuând cu agresiunea asupra Ucrainei începând cu 2022, comunitatea internațională a recurs tot mai frecvent la utilizarea sancțiunilor economice, diplomatice și financiare ca instrument de descurajare a comportamentelor agresive [1]. Lucrarea subliniază că sancțiunile nu sunt doar un mijloc de constrângere, ci un mecanism complex de promovare a normelor internaționale, de protejare a drepturilor fundamentale și de menținere a unui echilibru în arhitectura de securitate globală [2].

În această cercetare se urmărește realizarea unei analize integrate care să surprindă atât cadrul teoretic, istoric și juridic al sancțiunilor internaționale, cât și aplicarea lor concretă de către principalele organizații internaționale: Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană și NATO [3]. Studiul pornește de la premisa că sancțiunile eficiente trebuie să fie parte a unei strategii coerente, coordonate la nivel internațional, care să combine presiunea economică și diplomatică cu deschiderea către dialog și soluții pașnice [4].

Primul capitol al lucrării oferă o analiză amplă și detaliată asupra dimensiunii istoriografice și teoretice ale aplicării sancțiunilor internaționale ca instrument al politicii globale, subliniind interdependența dintre sancțiuni, organizațiile internaționale, pace și securitate globală. Studiul evidențiază complexitatea acestui fenomen, abordând aspecte precum cadrul juridic al sancțiunilor, impactul lor asupra statelor vizate și rolul organizațiilor internaționale în implementarea și monitorizarea acestora. Lucrările analizate acoperă în profunzime dimensiunile politice, economice și juridice ale sancțiunilor, oferind perspective teoretice și studii de caz relevante. Aceste cercetări contribuie la o mai bună înțelegere a eficienței și limitărilor sancțiunilor

internaţionale, evidenţiind atât beneficiile acestora în menţinerea ordinii globale, cât şi efectele colaterale asupra economiilor şi populaţiilor afectate. În ciuda unei baze teoretice solide, există încă lacune în analiza impactului sancţiunilor asupra stabilităţii regionale pe termen lung şi asupra relaţiilor diplomatice globale [5].

Subiectul lucrării subliniază importanţa sancţiunilor internaţionale ca mijloc de gestionare a conflictelor şi de descurajare a comportamentelor care încalcă normele internaţionale. Investigând teoriile relaţiilor internaţionale, se evidenţiază contrastul dintre realism şi liberalism în aplicarea sancţiunilor, reflectând dezbateri privind eficacitatea acestora în raport cu mecanismele alternative de reglementare a conflictelor [6]. Se evidenţiază modul în care sancţiunile au fost utilizate în diverse contexte istorice, de la embargoul asupra Irakului, la sancţiunile impuse Iranului sau Coreei de Nord, până la regimurile actuale de sancţionare a Federaţiei Ruse [7].

Al doilea capitol se concentrează pe politicile şi practicile de aplicare a sancţiunilor de către ONU, UE şi NATO, analizând cadrul legal, procedurile decizionale, tipologia sancţiunilor şi mecanismele de monitorizare [8]. Analiza efectuată subliniază importanţa colaborării dintre aceste organizaţii în implementarea sancţiunilor ca instrumente esenţiale în menţinerea păcii şi securităţii globale. Fiecare dintre aceste organizaţii internaţionale îşi asumă un rol distinct, dar complementat, care contribuie la o reacţie coordonată şi eficientă în faţa provocărilor internaţionale.

ONU, prin intermediul CS, stabileşte cadrul legal şi politic pentru sancţiuni, având responsabilitatea de a identifica ameninţările la adresa păcii şi securităţii internaţionale. Acest cadru legal oferă legitimitate acţiunilor întreprinse de comunitatea internaţională, promovând respectarea normelor internaţionale.

Uniunea Europeană, pe de altă parte, are capacitatea de a implementa măsuri specifice şi detaliate, adesea în sinergie cu deciziile ONU, contribuind astfel la consolidarea eficienţei sancţiunilor prin adaptarea acestora la contextul regional şi la nevoile specifice ale statelor membre. Aceasta permite UE să reacţioneze rapid şi să ajusteze măsurile în funcţie de evoluţiile de pe teren, asigurând o abordare mai nuanţată şi mai focalizată.

NATO joacă un rol esenţial în sprijinul militar şi în coordonarea acţiunilor internaţionale, oferind capacităţi de reacţie rapidă în faţa ameninţărilor emergente. Colaborarea dintre aceste organizaţii asigură nu doar o reacţie integrată şi cuprinzătoare la provocările de securitate, ci şi o abordare holistică care îmbină dimensiunile legale, politice şi militare ale gestionării crizelor.

Interacţiunea dintre ONU, UE şi NATO în implementarea sancţiunilor nu doar că reflectă un angajament comun faţă de menţinerea păcii şi securităţii globale, ci şi o adaptare constantă la dinamicile internaţionale, evidenţiind astfel necesitatea unei cooperări internaţionale solide în faţa provocărilor contemporane [9].

Capitolul al treilea aduce în prim-plan sancţiunile aplicate Federaţiei Ruse de către ONU, UE şi NATO în contextul agresiunii împotriva Ucrainei reprezintă un răspuns fără precedent la încălcarea sistematică a normelor fundamentale ale dreptului internaţional. Aceste măsuri, motivate de anexarea ilegală a Crimeei, invazia pe scară

largă din 2022, atrocitățile împotriva civililor și subminarea democrației, reflectă o solidaritate transatlantică menită să protejeze nu doar suveranitatea Ucrainei, ci și pilonii unei ordini globale bazate pe reguli. Prin embargo-uri economice, restricții tehnologice și izolarea financiară, comunitatea internațională a încercat să limiteze capacitatea Rusiei de a finanța războiul și de a proiecta putere militară. Totuși, impactul sancțiunilor este ambivalent: pe de o parte, au accelerat declinul economic și izolarea diplomatică a Moscovei; pe de altă parte, au generat reconfigurări geopolitice profunde, alimentând polarizarea și fragmentarea cooperării multilaterale [10].

În lumina celor prezentate, se conturează ideea că sancțiunile nu sunt doar un instrument de coerciție, ci și un test al rezilienței sistemului multilateral. Ele evidențiază tensiunea dintre imperativul de a pedepsi agresiunea și riscul de a alimenta o spirală de instabilitate globală. Viitorul ordinii internaționale va depinde de capacitatea comunității de a menține unitatea, de a preveni eludarea sancțiunilor prin rețele transnaționale și de a asigura responsabilitatea pentru crimele împotriva umanității. În acest context, solidaritatea transatlantică, inovația instituțională și angajamentul față de drepturile omului rămân cheia pentru transformarea sancțiunilor dintr-un instrument de criză într-una de refacere a păcii.

În concluzie, sancțiunile sunt prezentate ca un instrument esențial al diplomației multilaterale, dar care își atinge eficiența maximă doar atunci când este integrat într-o strategie mai largă, ce include dialogul, sprijinul economic și măsurile de consolidare a rezilienței statelor vulnerabile.

Referințe:

1. Baciu C. Sancțiuni internaționale și politica de securitate globală. București: Editura Militară, 2020. 320 p.
2. Balan M. Eficiența sancțiunilor ONU împotriva Federației Ruse. Chișinău: Pro Universitaria, 2022. 290 p.
3. Cronologie – măsurile restrictive ale UE împotriva Rusiei în ceea ce privește Ucraina. Consiliul European. https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/history-restrictive-measuresagainst-russia-over-ukraine/ (vizitat 21.04.2025).
4. NATO. NATO's Military Presence in the East of the Alliance. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.htm (vizitat 24.04.2025).
5. Захарова Л. Влияние санкций Совета Безопасности ООН на экономику КНДР. В: Вестник международных организаций, Т. 14, No 2, 2019, с. 223-244. https://iorj.hse.ru/data/2019/09/25/1540071716/%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%B0%D1%8 0%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf (vizitat 13.10.2024).
6. Sancțiuni (măsuri restrictive). https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/glossary/sanctions-restrictive-measures.html (vizitat 13.10.2024).
7. Johnson P. Sancțiunile internaționale: concepte și practici. Oxford: Oxford University Press, 2020. 280 p.
8. Иванова Е. Проблема санкций в международном праве: терминологический аспект. В: Московский журнал международного права, No2, 2016, с. 181-187. https://www.mjil.ru/jour/article/view/147 (vizitat 13.10.2024).

9. Пименова А. Применение санкций Советом Безопасности ООН в целях обеспечения международной безопасности. В: Научно-методический электронный журнал «Концепт», No 4 (апрель), 2019. https://cyberleninka.ru/article/n/primenenie-sanktsiy-sovetom- bezopasnosti-oon-v-tselyah-obespecheniya-mezhdunarodnoy-bezopasnosti (vizitat 13.10.2024).
10. Кузнецов В. Санкции против России: международный опыт и уроки. Москва: Проспект, 2021. 320 с.

Recomandat
Veronica ROTARU, *dr., conf. univ.*